

УДК 711.455

І. Д. Ватрич,
*асистент кафедри інформаційних
технологій в архітектурі КНУБА*

МЕТОДИ ПЕРЕБУДОВИ ТА МОДЕРНІЗАЦІЇ ІСНУЮЧИХ БАЛЬНЕОЛОГІЧНИХ САНАТОРНИХ КОМПЛЕКСІВ НА ПРИКЛАДІ МІСТА БЕРЕГОВО

Анотація: у статті розглянутий існуючий стан бальнеологічного санаторного комплексу (БСК) в місті Берегово і на цьому прикладі запропоновані методи перебудови та модернізації БСК в Україні.

Ключові слова: бальнеологічні заклади, методи перебудови, модернізації.

На протязі історії міста занепадали, переставали розвиватись і навіть зникали під тиском безжального часу багато разів. Давати містам вмирати зараз - розкіш, яку не можна дозволити, особливо, якщо існує економічно-доцільна і корисна для людей можливість.

Стародавнє місто Берегово було цікаво людям з давніх часів. Привабливе місце розташування, мальовничий ландшафт, історичне минуле (перша згадка про цей населений пункт датована 1063 роком), прикордонний статус, що поєднує риси багатьох культур, зробили його однією з перлин Закарпаття.

Коли в радянські часи – в 60 роки минулого століття зводили спортивну базу з басейном, виявилась ще одна чеснота міста Берегово – джерело з термальною, лікувальною водою. Такий тип води – вуглекисло-кремнієвий високої мінералізації з великим вмістом заліза, без радону, дуже цілющий і лікує широкий спектр хвороб. Аналоги таких джерел зустрічаються на Камчатці, на Сахаліні, в Угорщині, що дало розвиток і процвітання санаторно-лікувальній галузі в цих країнах. В Україні більше немає аналогів таких природних джерел, а басейн в Берегово хоч і реконструювався з радянських часів, але не досяг статусу міжнародної лакувальниці. Хоча місто Берегово має для цього всі дані.

- Лікувально-оздоровчий фактор (цілюще джерело);
- Історично-пізнавальний фактор (стародавня історія міста, архітектурні та історичні пам'ятки);
- Туристична привабливість (мальовничі, природні пам'ятки);
- Економічний фактор (будівництво, реконструкція, нові робочі місця в галузі лікування, обслуговування і в будівництві).

Зважаючи на це, виникла необхідність дослідити методи і можливості модернізувати існуючі ресурси бальнеологічних споруд міста і розробити

напрямки створення сучасного бальнеологічно-лікувального санаторного комплексу.

В курортних містах, що історично склалися, сформована планувальна структура не повинна радикально змінюватись, а модернізація курортної галузі відбувається за рахунок:

- Часткової реконструкції існуючої забудови;
- Вибіркового будівництва курортно-лікувальних закладів;
- Упорядкування транспортних і пішохідних зв'язків.

В Берегово зона концентрації бальнеологічно-лікувальних споруд має бути максимально наближена до джерела термальної води. Адже вода в свердловині з температурою 53 градуси при підйомі на поверхню знижується до 35 – 40 градусів, що дає оптимальні лікувальні властивості. За містобудівною ситуацією, що склалася, найбільш придатна територія для розвитку і модернізації існуючого бальнеологічного комплексу вільна від забудови (рис. 1).

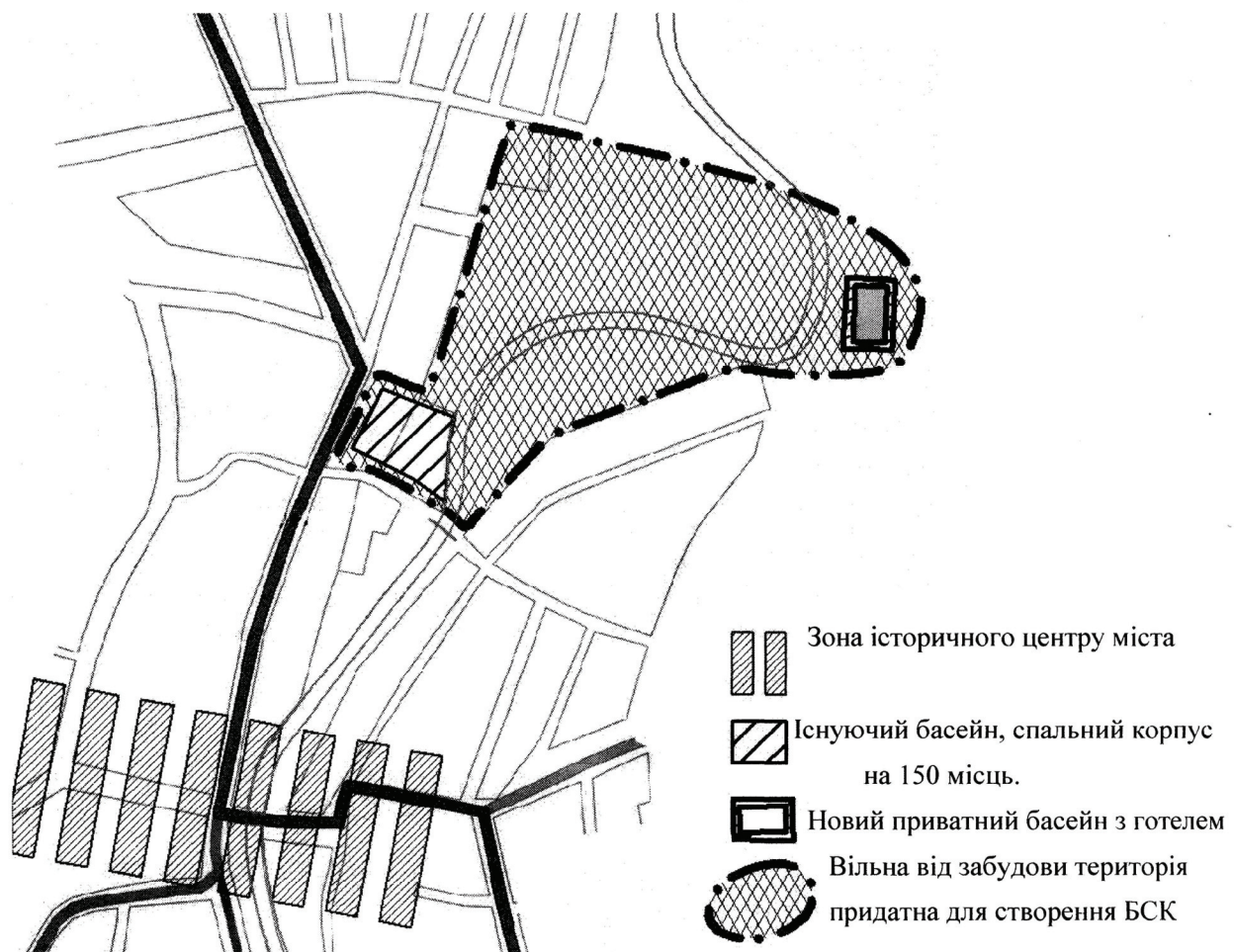

Рис. 1. Ситуаційна схема БСК в м. Берегово

Економічно доцільно формування нової структури лікування і відпочинку в Берегово в декілька етапів, що дасть змогу не припиняти роботу зразу всіх лікувально-рекреаційних закладів.

I етап – реконструкція існуючого басейну, 1960р. будівництва, що складатиметься з: а) сучасного оздоблення існуючих басейнів для дорослих і для дітей; їх обладнання сучасними, водними, лікувальними послугами; б) перепланування існуючих роздягалень і душових, згідно з сучасними нормами; в) добудова необхідних приміщень вестибюльно-розподільної групи і кабінетів лікарів, процедурних кабінетів і лабораторії догляду за термальною водою; добудови дадуть змогу сформувати сучасний об'ємно-просторовий образ; г) ремонт, оздоблення і обладнання критого спортивного залу з кабінетами ЛФК; д) благоустрій закритої території навколо басейнів; літні павільйони, відкриті веранди, питні фонтани, озеленення території; благоустрій вхідної розподільної території, території для очікування процедур; е) демонтаж застарілої вишки для стрибків у воду, що не використовується. (рис 2).

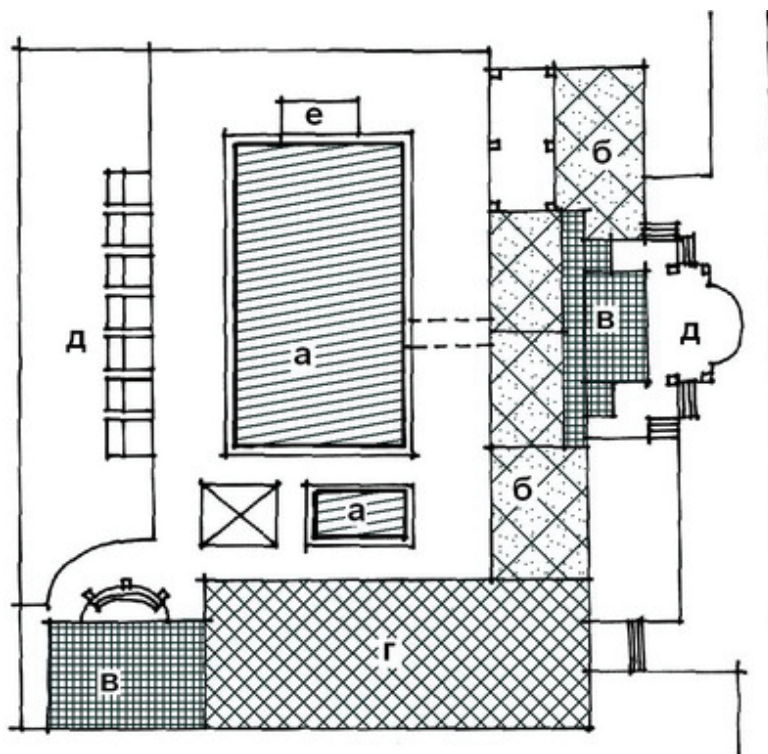

Рис.2. Реконструкція існуючого басейну

Перехід від окремого закладу до комплексу – це перехід від об'ємного проектування до містобудування, від прийомів стихійної забудови до архітектурно-планувальної єдності.

II етап – нове будівництво, яке доповнить необхідну номенклатуру лікувальних, рекреаційних, житлових, спортивних, культурно-масових закладів і закладу громадського харчування (рис 3).

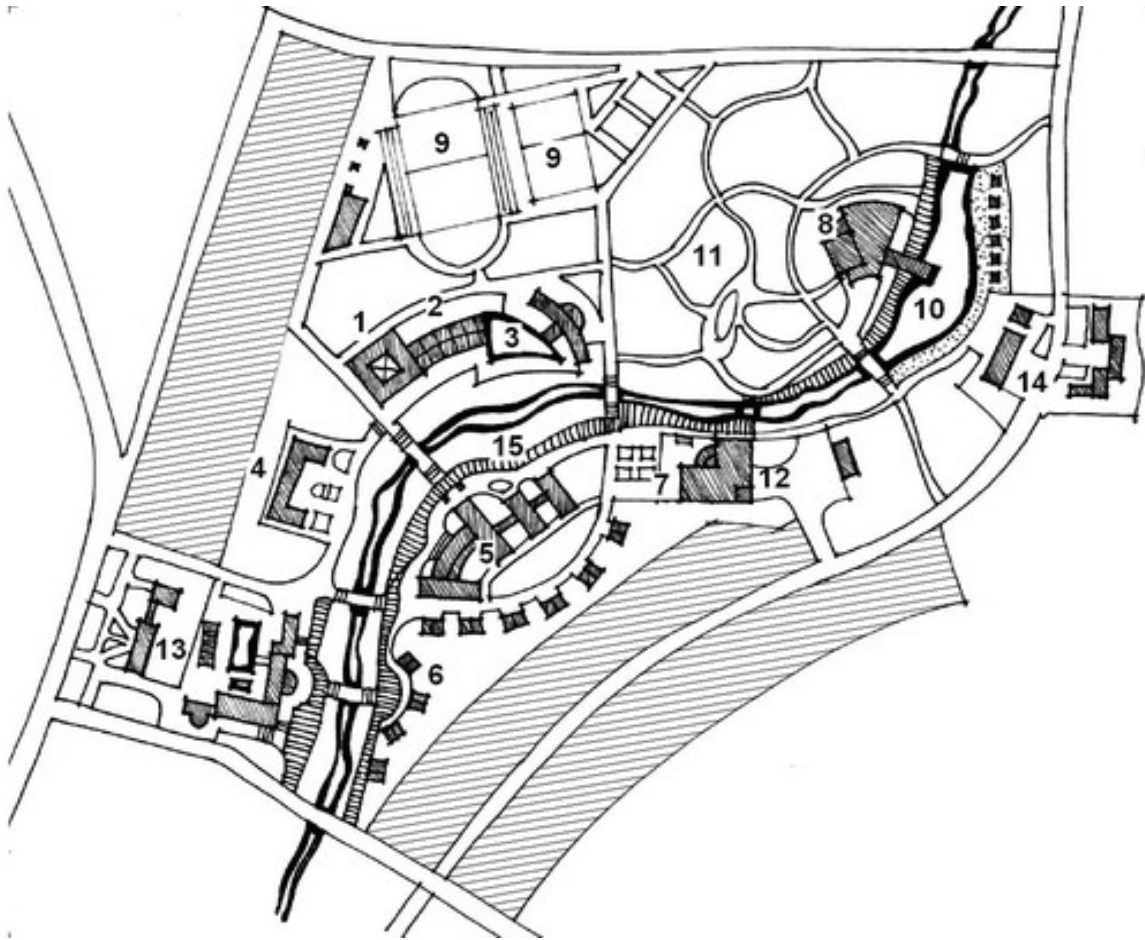

Рис.3. Схема Генплану БСК м.Берегово

1. Бальнеологічний лікувальний корпус з водо і грязе-лікувальними, ванними відділеннями;
2. Критий лікувальний басейн;
3. Відкритий лікувальний басейн з роздягальними і душовими;
4. Курортна поліклініка, що обслуговує відпочиваючих, які не проживають в спальних корпусах БСК;
5. Спальні корпуси з адміністративно приймальною групою приміщень;
6. Одно та двоповерхові спальні корпуси по-типу міні готелів;
7. Їдальня-ресторан з залами різного ступеню комфорту;
8. Культурно-розважальний заклад;
9. Спортивна зона із стадіоном та спортивними майданчиками, що можуть використовуватись місцевими жителями за потребами та розкладом;
10. Штучна водойма з пляжем;
11. Парк з альтанками, теренкурами, місцями тихого відпочинку;
12. Господарча зона з майстернями і складами;
13. Існуючий відкритий басейн зі своєю інфраструктурою, що буде реконструйовано підчас I етапу;

14. Існуючий критий басейн зі своєю інфраструктурою, що не підлягав реконструкції і може бути включеним в новий бальнеологічно-санаторний комплекс;

15. Благоустрій історичної пам'ятки – каналу Верке, з улаштуванням прогулянкової набережної.

Номенклатура закладів бальнеологічно-лікувального комплексу

може варіюватися від умов експлуатації, клімату, лікувального фактору то що.

На прикладі міста Берегово можна виділити методи перебудови та модернізації існуючих бальнеологічно-санаторних комплексів в Україні :

- Часткове перепланування існуючих закладів з використанням нового сучасного обладнання і матеріалів;
- Перепланування з добудовою, використанням нових технологій, приведення закладів до сучасних норм;
- Нове будівництво сучасного бальнеологічного санаторного комплексу з використанням існуючих закладів, як допоміжної, чи окремої функціонуючої складової.

Література

1. Детские санатории. Э.А. Тхор. Москва «Стройиздат» 1975г. – 100с.
2. Проектирование курортов и зон отдыха. Т.Ф.Панченко. Киев «Будівельник» 1983г. – 102с.
3. Конструирование оптимальных моделей курортно-рекреационных систем. М.С. Билык. Москва ЦНТИ по гражданскому строительству и архитектуре, 1985г. – 65с.
4. Рекреаційні ресурси та курортологія . Фоменко Н.В. К. Центр навчальної літератури 2007р. – 312с. http://tourlib.net/books_ukr/fomenko.htm
5. Давнє місто Берегово. Л.М. Алексеенко. ВАТ «Патент» 2010р. – 17с.

Аннотация

В статье рассмотрено существующее состояние бальнеологического санаторного комплекса (БСК) в городе Берегово и на этом примере предложены методы перестройки и модернизации БСК в Украине.

Ключевые слова: Бальнеологический санаторный комплекс, методы перестройки, модернизации.

Annotation

In the article the existent consisting of balneological sanatorium complex (BSK) is considered of city Beregovo and on this example, the methods of re-erecting and modernization of BSK are offered in Ukraine

Keywords: balneological sanatorium complex, methods of re-erecting, modernizations.